

Hørings svar vedr. godkendelse af reviderede efterbehandlingsbestemmelser for dele af Tulstrup Grusgrav, Møllehøjvej 4 3400 Hillerød.

Afsender: Alsønderup Vandværk
Hillerødvej 16
3400
Hillerød

Hørings svar fra Alsønderup vandværk vedr. "Udkast til godkendelse af reviderede efterbehandlingsbestemmelser for dele af Tulstrup Grusgrav" og vedhæftede bilag.

Udkastet fremsendt af Region Hovedstaden indebærer en række forandringer i forhold til de oprindelige krav til efterbehandling opsat af Frederiksborg Amt i forbindelse med gravetilladelsen og den dertil knyttede deklaration fra 2005.

Hørings svaret har fokus på forskellene til krav på efterbehandling mellem den oprindelige tilladelse og dertilhørende deklaration fra 2005, og det foreliggende forslag fra 2020 samt mulige konsekvenser af disse forskelle.

Hørings svaret fokuserer især på to aspekter, skrænthældning og anlæggelse af søer i området.

Punkt 11: Ændring af krav til maximal skrænthældning.

I deklarationen fra 2005 punkt 11 (Frederiksborg Amt 2005) fremgår at "*ingen skrænter må efter efterbehandlingens afslutning have en hældning stejlere end anlæg 2'*"

TSG oplyser i "*Efterbehandlingsplan for dele af grusgraven Møllehøj 4 fra 13. Maj 2005*" at en strækning (170m) i den nordlige ende af graveområdet fremstår med en hældning på 1:05-1:1, hvilket er betydeligt stejlere end det der er givet tilladelse til under punkt 11 i deklarationen. TSG fremfører, at hældningen ikke ændres i forbindelse med efterbehandlingen af sikkerhedsmæssige hensyn og TSG nævner, at de mener at skrænten har fremstået stabilt i gennem de sidste 5 år. De hævder også, at der er et fornuftigt plantedække på strækningen.

Dette mener vi ikke gælder for hele skrænten. Af bilag 1 fremgår at dele af skrænten nærmest er lodret uden plantedække (se bilag 1).

Dertil kommer at Regionen 18. december 2018 foretog et uanmeldt tilsyn af Tulstrup Grusgrav. Af det efterfølgende Tilsynsnotat -, fremgår at citat "*mod nord og øst fremstod skrænter forsat stejle med risiko for nedstyrtning*" (Tilsynsnotat Råstofgrave, Tulstrup Grusgrav af 31 jan. 2019). Regionens og TSG's

vurdering afviger derved væsentligt fra hinanden. Men dette har tilsyneladende ikke betydet noget i forbindelse med Regionens forslag som umiddelbart forekommer, at imødekomme TSG's ønske om ikke at gøre yderligere.

Punkt 23. Sten og jorddiger

En del af grusgraven går op til skellet til naboejendommen Mangholm matrikel 11a samt matrikel 11 D (se bilag 2). Dette skel udgøres af et ældre beplantet jorddige, som genfindes på de topografiske højemålebordsblade fra sidst i 1800 tallet (se bilag 3). Beplantningen af diget består primært af ældre egetræer fra ca. 1850 kaldet Søstrenes ege. Der er gravet tæt på det beplantede jorddige, hvilket bevirker at egetræernes rødder flere steder er fritlagt ud mod grusgraven (se bilag 2.)

I Hillerøds Kommunes landskabskarakterbeskrivelse, som indgår i nærværende Kommuneplan i Hillerød, findes en analyse og beskrivelse af landskabskarakterområdet "*Alsønderup overdrevslandskab*". Af denne fremgår, at netop de levende hegn, der ligger i markskellene, udgør en nøglekarakter i området og de derfor bør plejes og vedligeholdes (<https://www.hillerod.dk/borger/bolig-byggeri-og-flytning/byggesagsbehandling/byggeri-og-anlaeg-i-landzone/landskabskarakteranalyse/>).

I dette tilfælde er der tilmed tale om et bevokset jorddige som har en stor landskabelig og kulturhistorisk værdi og derfor udgør et vigtigt landskabselement for den særlige landskabskarakter, som dette område har.

Af deklARATIONEN fra 2005 fremgår "*at forefindes der sten og jorddiger på ejendommen må der ikke foretages ændringer i tilstanden på af disse.*" TSG's ønsker som nævnt ovenfor ikke at ændre på hældningen, som i dag fremstår med hældning 1:05 – 1:1. Men TSG's udnyttelse af råstoffer mod matrikel 11a og 11d har synligt påvirket diget negativt og muligvis fatalt på sigt. Den stejle skrænt mod skellet udgør efter Regionens egen vurderingen en risiko for nedskridning. En evt. nedskridning vil forringe eller helt fjerne det kulturhistorisk værdifulde jorddige.

Kommentarer til Regionens "Udkast til godkendelse af reviderede efterbehandlingsbestemmelser for dele af Tulstrup Grusgrav"

På baggrund af ovenstående to punkter finder vi det uforståeligt, at regionen tilsyneladende vil afvige fra de oprindelige opstillede krav i deklARATIONEN fra 2005 til efterbehandling. De oprindelige krav ville resultere i skrænter med hældning 1:2. Skrænter med denne hældning ville udgøre en langt mindre trussel mod diget og den tilhørende bevoksning.

Det fremgår af "*Udkast til godkendelse af reviderede efterbehandlingsbestemmelser for dele af Tulstrup Grusgrav*" (Center for Regional Udvikling 2020), at Regionen finder, at den øgede udnyttelse, som har skabt de stejle skrænter, er i tråd med råstoflovens bestemmelser. Men det er vel ikke i tråd med lovens bestemmelser at udnytte råstofforekomsten i en sådan grad at kulturhistoriske værdier er i risiko for ødelæggelse ?. Og vel slet ikke når det specifikt i deklARATIONEN fra 2005 pkt. 23 fremhæves, at der ikke må foretages ændringer af Sten- og jorddiger såfremt de forefindes på ejendommen.

Dertil kommer, at det af udkastet under punkt 5.8 fremgår at "*Herudover ligger arealet ikke indenfor områder der i gældende kommuneplan er omfattet af en målsætning om landskabets beskyttelse og vedligeholdelse*".

Tulstrup Grusgrav udgør et delområde af det mere omfattende landskabskarakterområde "*Alsønderup overdrevlandskab*" og derfor indgår grusgraven og grusgravens omgivelser i den i gældende Kommuneplans målsætning om landskabsbeskyttelse og vedligeholdelse. For karakterområdet *Alsønderup overdrevlandskab* har Hillerød Kommunen opstillet klare målsætninger for landskabets beskyttelse og vedligeholdelse.

Den manglende efterlevelse af de oprindelige efterbehandlingskrav fra deklarationen fra 2005 bevirker, at områdets landskabskarakter påvirkes negativt af den nuværende stejle skrænt, som ikke er karakteristisk for området. Den vil blive yderligere forringet såfremt tilstanden af det bevoksede dige forringes.

Alsønderup Vandværk henstiller derfor til:

Ad 1, at beslutningen om skrænternes stejlehed revurderes med henblik på en forbedret sikring af de naturmæssige, kulturhistoriske og landskabelige forhold i forbindelse med den endelige udarbejdelse af efterbehandlingsplanen.

Ad 2, At regionens eget tilsynsnotat fra 2019 mere tydeligt indgår i grundlaget for den endelige reetableringsplan, og at det ikke alene er TSG's vurdering der ligges til grund.

Ad 3, At de målsætninger, som nævnes i landskabskarakterbeskrivelsen for karakterområdet *Alsønderup overdrevlandskab* tillægges vægt og inddrages i grundlaget for beslutningen af de endelige efterbehandlingsbestemmelser.

Søer og vandhuller

I "*Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding under grundvand på matrikel 50 Alsønderup by, Hillerød Kommune*" (Frederiksborg Amt 2005) gives der tilladelse til indvinding under grundvand. I forbindelse med tilladelsen fremhæves det i forbindelse med efterbehandlingen at citat "*det skal tilstræbes at skabe flere adskilte søer i stedet for en stor*".

Det skyldes ønsket om, at den allerede eksisterende løg frø bestand i området får mulighed for at indvandre til de nye søer.

Det fremgår af TSG's efterbehandlingsplan, at de færdiggravede arealer er efterbehandlet til naturområder med søer. Der er dog tale om, at der i modsætning til ovennævnte tilladelse er etableret en meget stor sø samt en mindre sø i den NØ del af graven.

Kommentarer til Regionens "Udkast til godkendelse af reviderede efterbehandlingsbestemmelser for dele af Tulstrup Grusgrav"

Regionens udkast referer ikke til tilladelsen fra Frederiksborg Amt og genfremfører ikke kravet omkring etablering af flere adskilte søer på trods, at der forsat arbejdes på forbedringer af løg frø bestanden i området.

Alsønderup vandværk opfatter en større dyb sø, som en betydelig større risiko for grundvandet i tilfælde af forurening. Flere mindre adskilte søer vil formindske denne risiko. Samtidig vil flere mindre søer kunne styrke løg frø bestanden, som oprindeligt tiltænkt.

Alsønderup Vandværk henstiller derfor til:

Ad 4 at der som oprindeligt ønsket etableres flere adskilte søer fremfor en stor sø.

Afsluttende bemærkninger

Afslutningsvis vil vandværket henstille til, at man fastholder de oprindelige hensyn og krav opstillet i gravetilladelsen fra 2005 og dertilhørende deklaration. Denne henstilling er begrundet i, at de ønsker om at sikre miljø og landskabsforhold, som blev opstillet i 2005 ikke imødekommes i nærværende afgørelsesudkast.

Bilags forklaring:

Bilag 1 Foto af NØ skrænt mod matrikel 11a

Bilag 2 Flyfoto af grusgravsområdet 2019

Bilag 3 Udsnit af det høje målebordsblad 1878. Kortet viser det bevoksede jorddige, der er sammenfaldende med skellet mellem matrikel 50 og 11a. Jorddiget ses som tyk sort streg, de mindre tilknyttede cirkler indikerer, at det er et beplantet jorddige.

Bilag 4 Tilsynsnotat af 18 december 2018

Med venlig hilsen Alsønderup Vandværk. Formand Jan Richelsen

Kontakt person: Næstformand Ole Hjorth Caspersen

Tlf :93565299

Email: OHC@ign.ku.dk